

Enderun Dergisi

Cilt:1 Sayı:1

Gönderiliş Tarihi: 15/02/2017

Kabul Tarihi: 26/02/2017

KİTAP İNCELEMESİ:

BABİL'İN ÖNCESİ, BİTCOİN'İN ÖTESİ: BİZİM ANLADIĞIMIZ PARADAN BİZİ ANLAYAN PARAYA

David Birch, London Publishing Partnership, 2017

Veysel YILMAZ¹

David Birch tarafından Bankalararası Kart Merkezi ve Fintech İstanbul'un desteği ile yazılan kitap, teknolojinin zamanla parayı nasıl değiştirdiğini anlamamıza katkıda bulunan bir eserdir. Esprili anlatımı ile para teknolojisinin uzun tarihini okuyuculara sunmakla kalmayıp gelecek hakkında da öngörüler içermektedir.

Kitabın başlığından da anlaşılacağı üzere sadece Bitcoin gibi kripto paralar üzerinde durulmamıştır. Kripto paraların kullanımının artmasının yanında çok daha geniş materyallerin de para olarak zaman zaman kullanıldığına kitapta vurgu yapılmıştır. Öyle ki yazar günümüzde popüleritesi giderek artan Bitcoin'i tuhaf bir dijital emtia türü olarak görmüş ve Bitcoin'i elde tutma isteğinin tek gerekçesi olarak da spekülasyonların olduğunu iddia etmiştir. Kitabın başlıca konusu teknolojik yeniliklerin geçmişte nasıl bir değişim geçirdiğini anlatmak ve sanayi, müşteri ile politika karar vericiler arasındaki ikilemi açıklamaya çalışmaktadır. Birch, finansal hizmetlerin temel platformu olarak günümüzde giderek yaygınlaşan cep telefonuna geçişi ele almakta ve bu gelişmeden duyduğu memnuniyeti kitabında belirtmektedir. Cep telefonu aracılığıyla interaktif bankacılık işlemlerinin yapılmasının ekonomide nakit para dolaşımını azaltarak nakitsiz bir ekonomiye geçişe doğru gidildiğini göstermektedir. Cep telefonu platformu ile ödemelerin gerçekleştirilmesi bankaların ödeme işlemi (fatura ödeme gibi) yüklerini azaltacaktır. Bu da yazar tarafından memnuniyet verici bir gelişme olarak karşılanmaktadır.

Kitap, “Geçmiş: Bizim Anladığımız Para” başlıklı bir bölüm ile başlamaktadır. Bu bölümde para teknolojisinde yaşanan tarihi yeniliklerin genel olarak kabul edildiği üzere paranın gelişimi ile sonuçlandırıldığı anlatılmaktadır. Bunun yanında paranın dört fonksiyonu üzerinde de durulmaktadır. Paranın değer ölçüsü veya hesap birimi olduğu, mübadele aracı olduğu, değer saklayabilme özelliğine sahip olduğu ve ertelenmiş ödeme aracı olduğu gibi işlevlerine mizahi bir üslupla değinerek okuyucuya açıklamaya çalışmaktadır.

Kitabın ikinci bölümünü “Günümüz: Anladığımızı Düşündüğümüz Para” başlıklı bölüm oluşturmaktadır. Birch, telgraf gibi önemli bir haberleşme aracının icadından başlayarak, kredi kartlarının nasıl ortaya çıktığına ve günümüzdeki birçok faaliyetin artık cep telefonları aracılığıyla rahat bir şekilde nasıl yapılabildiğine değinmektedir. Bunlara ek olarak elektronik paranın kullanımının giderek yaygınlaştığını açıklamakta hatta yazar, bu paraların daha güvenli ve sürtünmesiz ödemeler yapmaya imkan vermesinden dolayı paranın bir devrim yaşadığını iddia etmektedir. Bu bölüm parasız bir ekonomiye geçiş sürecinin ekonomik ve sosyal faydalarının tartışıldığı birkaç altbaşlık içermektedir. Kısacası bu bölümde paranın artık fiziksel bir varlık gibi düşünülmesine ihtiyaç

¹ Öğr. Gör., Cumhuriyet Üniversitesi, Şuşehri, Timur Karabal MYO, 58600, Sivas / Türkiye, Tel: 0 346 311 50 22, E-mail: veyselyilmaz@cumhuriyet.edu.tr.

kalmadığı vurgulanmakla birlikte; devletlerin güç göstergesi olarak gerek nakit gerekse elektronik parayı kullandıklarına yazar tarafından vurgu yapılmaktadır.

Kitabın üçüncü bölümü “*Gelecek: Bizi Anlayan Para*” başlığı ile okuyucuya sunuluyor. Bu bölümde Birch, genel olarak ticari bankaların veya ülkelerin para politikalarını yöneten merkez bankalarının yanı sıra şirketler ve topluluklar tarafından sınırsız sayıda dijital para üretilebileceği üzerinde durur. Cep telefonları ve sosyal ağların bahsedilen dijital para üretilmesinde önemli bir platform olduğunu belirtir. Ayrıca Bitcoin gibi dijital paraların merkezden uzak işlem yapabildiğine ve tasfiye makamına ihtiyacı ortadan kaldırmasına değinilir. Üçüncü bölüm, dünyada nakitsiz ekonomi örneklerinin yer aldığı bir ek ile biter.

Birch kitabında yerli para biriminin gün geçtikçe sanal para birimi haline geldiğinden bahsetmektedir. Öyle ki 1971 yılında dolar ile altının konvertibilitesinin bitmesinin altında yatan neden olarak da fiyat para biriminin doğasından ziyade örgüt veya toplulukların itibar temelli para birimlerini kullanmasını göstermektedir. Birch, para biriminin milli devletten ayrıldığı öngörüsünde bulunmaktadır. Birch’in kitapta yer alan öngörülerinin hepsine katılmıyor olsanız bile bir kısmının gerçekleşmesi dahi ileride birçok sorunu beraberinde getirecektir. İhraç edilen para birimlerinin giderek artan işlem hacmi, yoksul kesimin giderek nakitsiz ekonomiden olumsuz etkilenmesi ve yasal uyumsuzluklar gelecekte öngörülen muhtemel sorunlar olarak yazar tarafından ortaya konulmaktadır. Yazar kısacası, günümüzde mevcut olan para sisteminin gelecekte köklü bir değişiklik geçireceğini ve bu değişimin cep telefonları, sosyal ağ platformlarında gerçekleşen, insanoğlunun hayatını kolaylaştıran ve daha verimli hale getiren bir sistem olacağını vurgulamaktadır.